

Уманський національний
університет садівництва

Факультет менеджменту

Кафедра соціально-
гуманітарних і правових
дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Філософія»

Рівень вищої освіти:	<u>I-бакалаври</u>
Спеціальність:	<u>091 - біологія</u>
Освітня програма:	<u>біологія</u>
Навчальний рік, семестр:	<u>2021-2022 н.р., семестр I</u>
Курс (рік навчання)	<u>1</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>3</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Ямчук Павло Миколайович
Профайл лектора	https://ket.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/yamchukpavlomykolayovych.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	jamchuk1972@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	лінк

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	Фахівець з біології обов'язково повинен розуміти закони і закономірності розвитку людини, природи, світу, вміти сформулювати та аргументовано обґрунтувати як власні світоглядні диспозиції, оцінки довколишніх явищ, так і критично оцінювати власну діяльність. У зв'язку з цим, соціально-гуманітарні дисципліни, особливо філософія, яка є їхнім фундаментом, посідають одне з центральних місць у підготовці фахівця даного профілю. Окрім того, біолог обов'язково повинен на базовому рівні володіти знанням про світоглядні основи сучасної людини та її особливості, використовувати таке знання на практиці. У зв'язку з цим, філософія та інші, безпосередньо пов'язані з нею, дисципліни (культурологія, соціологія, політологія, релігієзнавство, психологія тощо) є необхідним теоретичним чинником входження молодого людини до дорослого життя, який, поруч з іншими факторами, сприяє розширенню обривів її майбутньої професійної діяльності.
Завдання курсу	Викладення теоретично-категоріального базису, який дозволить студенту самостійно осмислювати теоретичні тексти та свідомо ставитися до сучасної світоглядної проблематики.
Компетентності	У результаті вивчення дисципліни у здобувачів вищої освіти рівня молодшого бакалавра будуть сформовані наступні компетентності: Інтегральна компетентність. Освоєння студентом загальних тенденцій світоглядних трансформацій, що відбувалися від появи античної філософії, яка має значний вплив на переважну кількість країн сучасного світу, вивчення ідейного світу Індії та Китаю, а також осмислення сучасного теоретичного розуміння світу, суспільних реалій та людського буття.

	Загальні компетентності: - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства; - вміння зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку філософії, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство; - спроможність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; - аргументована компетентність у царині застосування знань у практичних ситуаціях; - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; - розуміння основних теоретичних понять, що є основою філософського осмислення людини і суспільства; - розуміння характеристик та світоглядних особливостей різних історичних епох від Античності до сьогодення; здатність використовувати базові методологічні та світоглядні принципи вивчення та розуміння сучасних культурних та цивілізаційних реалій. - уміння свідомо ставитися до теоретичних текстів; - уміння аналізувати різні світоглядні характеристики тієї чи іншої історичної епохи; - визначатися щодо основних параметрів особистісного буття; - уміння бачити в будь-якому культурному прояві філософсько-світоглядний фундамент; - уміння усного та письмового чіткого викладення власних думок в теоретичній формі; - ставлення до розуміння базових характеристик власного перебування в соціально-цивілізаційному середовищі; - проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; - вміти виявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; - вміти виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.
Програмні результати навчання	- уміння свідомо ставитися до теоретичних текстів; - уміння аналізувати різні світоглядні характеристики тієї чи іншої історичної епохи; - визначатися щодо основних параметрів особистісного буття; - уміння бачити в будь-якому культурному прояві філософсько-світоглядний фундамент; - уміння усного та письмового чіткого викладення власних думок в теоретичній формі; - ставлення до розуміння базових характеристик власного перебування в соціально-цивілізаційному середовищі; - вміти проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; - вміти проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; - вміти виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ практичні, семінарські, лабораторні)	Зміст тем курсу	Завдання	Оцінювання (балів)
Модуль 1. ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ. СУЧАСНА СВІТОВА ФІЛОСОФІЯ				
Тема 1. <u>Філософія як наукова проблема</u>	2	Наступність у становленні і розвитку філософських проблем 21 ст. Проблема визначення поняття „філософія”. Предмет сучасної філософії. Альтернативи філософії. Філософія – основа світоглядної культури та самовизначення особистості.	Опрацювання лекційного матеріалу та питань для самостійного вивчення. Тестування в системі дистанційного навчання Moodle	8
Тема 2. <u>Становлення філософського знання на Стародавньому Сході.</u>	2	Виникнення та формування філософських систем Стародавнього Сходу. Філософські концепції в Стародавній Індії. Ведична література. Індуїзм та його складові – філософські школи. Давньокитайська філософія, її засади, періодизація, структура. Світоглядні засади «П'ятикнижжя». Основні принципи філософії Конфуція. Вчення конфуціанства як основа традиційного китайського світобачення. Моїзм і його роль у формуванні китайської філософії. Даосизм.	Опрацювання лекційного матеріалу та питань для самостійного вивчення. Тестування в системі дистанційного навчання Moodle	8
Тема 3. <u>Філософія античності: джерела, генеза, вплив ідей на історію світової цивілізації</u>	2/1	Проблематика основних філософських шкіл античної Греції та Риму, їх найперших представників та термінологічне зазначення їх позиції. Періодизація античної філософії. Перші уявлення про природу суцього. Теорії Фалеса Мілетського, Анаксімена, Анаксімандра, Геракліта з Ефесу. Філософія й феномен Сократа, поняття про діалектику, майевтику. Платон як засновник філософії ідеалізму, вчення Платона про державу. Аристотель та його «Метафізика». Вчення про природу суцього й теорія атомізму у філософії Демокрита. Античні філософії. Зенон, Сенека, Марк Аврелій, Марк Тулій Цицерон. Роль ідей філософії античності в сучасній інтерпретації.	Опрацювання лекційного матеріалу та питань для самостійного вивчення. Виконання завдань семінарського заняття. Тестування в системі дистанційного навчання Moodle	8

Тема 4. <u>Філософія</u> <u>Середньовіччя та доби</u> <u>Відродження</u>	2/1	Філософські погляди в часи Середньовіччя. Схоластика й патристика як базисні філософські вчення доби, їх періодизація. Концепції духовної мислення Аврелія Августина, Іоанна Златоуста, Фоми Аквінського. Особливості антропоцентричної філософії європейського Відродження. Ідеал людини як творіння Божого у ціннісно-смысловій парадигмі Данте Аліг'єрі, Франческо Петрарки, Торквато Тассо. Суперечливість світогляду Н.Макіавеллі.	Опрацювання лекційного матеріалу та питань для самостійного вивчення. Виконання завдань семінарського заняття. Тестування в системі дистанційного навчання Moodle	8
Тема 5. <u>Філософські</u> <u>і позиції</u> <u>філософії</u> <u>Нового</u> <u>часу та</u> <u>Просвітництва.</u>	2/2	Сутність принципів, обґрунтованих та запроваджених у наукове мислення Ф.Беконем, Д. Локком, Т.Гоббсом, Р.Декартом. Філософія емпіричного природознавства та раціоналізм. Мислителі французького Просвітництва. Гуманістичні ідеї Д.Дідро, Ж.-Ж. Руссо, Вольтера. Німецька класична філософія. Світ ідей І.Канта. Вчення про абсолютний дух, принципи діалектики та філософію права Г.-В.Ф. Гегеля. Л.Фейєрбах та антропологічний принцип. Німецька некласична філософія та її аксіологічні засади. А.Шопенгауер і його праця «Світ як воля та уявлення».	Опрацювання лекційного матеріалу та питань для самостійного вивчення. Виконання завдань семінарського заняття. Тестування в системі дистанційного навчання Moodle	8
Тема 6. <u>Українська</u> <u>філософія:</u> <u>від</u> <u>Володимира</u> <u>Хрестителя</u> <u>до</u> <u>новітнього</u> <u>часу.</u>	2/1	Українська філософія як слов'янське явище. Гуманізм української філософської думки. Етико-моральне спрямування української філософії. Класичний характер філософії українського духу. Ідея „кільця” як єдності духовності, душі і духу. Духовна першооснова української філософії. Кордоцентричність української філософської думки. Проблема методу і системи української філософії. Основні суперечності у визначенні специфічності української філософії. Сутнісні характеристики методу української філософії. Сучасний стан розвитку філософської думки в Україні. Філософська школа Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інституту філософії ім. Г.С.Сковороди НАН України, Львівська, Вінницька та Одеська філософські школи	Опрацювання лекційного матеріалу та питань для самостійного вивчення. Виконання завдань семінарського заняття. Тестування в системі дистанційного навчання Moodle	8
Модульний контроль 1.				6

Модуль 2. ПРАКТИЧНА ФІЛОСОФІЯ. ФІЛОСОФІЯ ЛЮДИНИ

Тема 7. <u>Суспільство</u> <u>о як об'єкт</u> <u>філософського</u> <u>пізнання</u>	2/2	Поняття соціального суб'єкта та його різновидів. Людина і суспільство як соціальний суб'єкт. Основні характеристики суспільства. Співвідношення понять „суспільне” і „соціальне”. Різновиди соціального суб'єкта (економічний, політичний, моральний, правовий, естетичний, філософський, релігійний тощо). Соціальна структура суспільства. Поняття соціальної структури. Сім'я як соціальна ланка суспільства. Соціальна група. Поняття „страти”. Нація як соціальний феномен. Соціальна стратифікація і мобільність. Суспільний ідеал і соціальна дійсність. Проблема соціального вибору. Різновиди соціального ідеалу. Рушійні сили соціального процесу. Місце і роль реформ, революцій в соціальному процесі. Прогрес і регрес як моменти розвитку суспільства.	Опрацювання лекційного матеріалу та питань для самостійного вивчення. Виконання завдань семінарського заняття. Тестування в системі дистанційного навчання Moodle	8
Тема 8. <u>Філософія</u> <u>виробничої</u> <u>діяльності</u>	2/2	Поняття суспільного виробництва та його різновиди. Соціально-філософський зміст поняття „суспільне виробництво”. Матеріальне і духовне виробництво. Інтелект як основа сучасного виробництва. Поняття суспільного і соціального виробництва. Сутність взаємодії продуктивних сил і виробничих відносин. Поняття „продуктивні сили”. Структура продуктивних сил. Поняття „виробничі відносини”. Власність в структурі виробничих відносин. „Теорія людських стосунків”. Основні ознаки та сутність нового економічного мислення.	Опрацювання лекційного матеріалу та питань для самостійного вивчення. Виконання завдань семінарського заняття. Тестування в системі дистанційного навчання Moodle	8
Тема 9. <u>Філософія</u> <u>політики</u>	2/2	Політика як явище суспільного життя. Сучасне означення політики. Влада у структурі політики. Політична свідомість і політика. Поняття політичної філософії. Політична система суспільства, її структура і функції. Поняття політичної системи та її структури. Держава – основна складова політичної системи. Політичні партії, громадські організації і рухи. Класифікація політичної системи. Правова держава і громадянське суспільство. Поняття держави. Форми держави. Форми державного правління і устрою. Поняття правової, соціально справедливої держави. Громадянське суспільство: поняття, проблеми формування і розвитку.	Опрацювання лекційного матеріалу та питань для самостійного вивчення. Виконання завдань семінарського заняття. Тестування в системі дистанційного навчання Moodle	8
Тема 10. <u>Філософія</u> <u>права</u>	2/2	Специфіка філософських і правознавчих підходів до права й правової дійсності. Сутність права. Право й мораль, право й релігія. Матеріальні й духовні витoki права. Злочин і покарання та їх філософський	Опрацювання лекційного матеріалу та питань для самостійного	8

		зміст. Свобода й право. Правовідносини як вид соціальних відносин. Правосвідомість і її роль у ствердженні норм права. Проблема справедливості в історико-філософському дискурсі. Справедливість як рівність і нерівність. Теоретичні й практичні аспекти справедливості. Істина й справедливість. Договір як форма справедливості. Право і права людини. Обґрунтування загальнолюдських прав.	вивчення. Виконання завдань семінарського заняття. Тестування в системі дистанційного навчання Moodle	
Тема 11. <u>Філософія</u> <u>мови</u>	2/2	Філософський і науковий аспекти походження мови. Роль мови у формуванні свідомості людини. Мова як специфічний засіб зберігання й передачі інформації. Мова й мислення. Мова й знак. Знак і символ. Образ і знак. Функції мови: оформлення мислення, інформаційно-комунікативна, загальнокультурна. Засоби вираження мови: звуковий, пластичний, ідеографічний, понятійний. Мовна культура. Мовні ігри. Місце мови в процесі духовного освоєння світу. Сучасні проблеми філософії мови.	Опрацювання лекційного матеріалу та питань для самостійного вивчення. Виконання завдань семінарського заняття. Тестування в системі дистанційного навчання Moodle	8
Модульний контроль 2.				6
Всього за 1 семестр		22/14		100
Всього за курс (залік)				100

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни молодший бакалавр зі спеціальності 091 – біологія максимально може набрати 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки рефератів та індивідуальних науково-дослідних завдань, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом факультету)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни